

VASTAUS
 VERA IVANOVNA ZASULITŠIN KIRJEESEEN.
 ENSIMMÄINEN HAHMOTELMA¹¹⁰

1. Kapitalistisen tuotannon alkuperää tarkastellessani sanoin, että sen perustana »on tuottajan täydellinen erottaminen tuotantovälineistä» (»Pääoman» ranskalaisen painoksen s. 315, palsta 1) ja että »koko tuon prosessin perustana on *maanomistajien pakkoluovutus*. Toistaiseksi se on toteutettu perinpohjaisesti vain Englannissa... *Kaikki muut Länsi-Euroopan maat* kulkevat kuitenkin samaa tietä» (sama, palsta 2)*.

Rajoitin siis *täsmällisesti* tämän prosessin »historiallisen väistämättömyyden» *Länsi-Euroopan maihin*. Miksi? Suvaitkaa vilkaista XXXII lukuun, jossa sanotaan:

»Sen hävittäminen, yksityisten ja hajallaan olevien tuotantovälineiden muuttaminen yhteiskunnallisesti keskitetyiksi, siis useiden kääpiömäisten omaisuuksien muuttaminen harvojen suureksi omaisuudeksi, tämä työtätekevän kansan kivulloinen, kauhistuttava pakkoluovutus on pääoman lähde, sen alkuperä... Henkilökohtaiseen työhön perustuvan *yksityisomistuksen*... syrjäyttää *kapitalistinen yksityisomistus*, joka perustuu vieraan työn riistoon, palkkatyöhön» (s. 341, palsta 2)**.

Lopuksi näemme tässä siis *yhden yksityisomistuksen muodon muuttamisen toiseksi yksityisomistuksen muodoksi*. Koska maa ei ole milloinkaan ollut venäläisten talonpoikien *yksityisomaisuutta*, niin miten tämä yleinen johtopäätös olisi sovellettavissa heihin?

2. Historialliselta näkökannalta ainoa vakava peruste, jolla todistellaan *venäläisten talonpoikien yhteisön väistämätöntä hajoamista*, on seuraava:

Kun palaamme kaukaiseen menneisyyteen, havaitsemme kaikkialla Länsi-Euroopassa jossain määrin arkaistisen tyyppistä yhteisö-

* Vrt. tämän julkaisun 2. osaa, ss. 87 ja 88. *Toim.*

** Sama, ss. 126 ja 127. *Toim.*

omaisuutta. Se on kadonnut kaikkialta sitä mukaa kuin yhteiskunta on edistynyt. Miksi se välttää tämän kohtalon ainoastaan Venäjällä?

Vastaan: siksi että asianhaarojen poikkeuksellisen yhteenpunoutumisen ansiosta Venäjän kyläyhteisö, joka on olemassa vielä kansallisessa mitassa, saattaa vähitellen vapautua alkukantaisista piirteistään ja kehittyä välittömästi kollektiivisen tuotannon aineksena kansallisessa mitassa. Nimenomaan siksi, että se on kapitalistisen tuotannon aikalainen, se voi omaksua kapitalistisen tuotannon myönteiset saavutukset läpäisemättä tämän kaikkia kauhistuttavia vaiheita. Venäjä ei ole eristettynä nykymaailmasta; se ei kuitenkaan ole joutunut vierasmaalaisen valloittajan saaliiksi niin kuin Itä-Intia.

Jos kapitalistisen järjestelmän venäläiset kannattajat ryhtyisivät kieltämään tällaisen kehityksen *teoreettista* mahdollisuutta, kysyisin heiltä: joutuiko Venäjä Lännän tavoin käymään läpi konetuo-
tannon kehityksen pitkän itämisajan ottaakseen käyttöön koneet, höyrylaivat, rautatiet yms.? Selittäkööt minulle samalla, miten heidän onnistui ottaa käyttöön kerralla koko vaihtomekanismi (pankit, luottoyhtiöt yms.), jonka kehittäely vaati Lännessä kokonaisia vuosisatoja.

Jos talonpoikien vapauttamishetkellä kyläyhteisö olisi heti saanut normaalit kehitysedellytykset, jos valtavan suuri valtionvelka, jota maksettiin pääasiassa talonpoikien kustannuksella, sekä muut suunnattomat summat, joita myönnettiin valtion välityksellä (niin ikään talonpoikien kustannuksella) kapitalisteiksi muuttuneille »yhteiskunnan uusille tukipylväille», jos kaikki nämä kustannukset olisi käytetty kyläyhteisön *edelleenkehittämiseen*, niin nyt ei askarruttaisi ketään yhteisön häviämisen »historiallinen väistämättömyys»: kaikki tunnustaisivat sen ainekseksi, joka uudelleensynnyttää venäläisen yhteiskunnan ja osoittaa sen paremmuutta niihin maihin verraten, jotka ovat vielä kapitalistisen järjestelmän ikeessä.

Toinen venäläisen yhteisön säilymisen (kehityksensä tietä) kannalta suotuisa seikka on se, että yhteisö ei ole ainoastaan kapitalistisen tuotannon aikalainen, vaan se on myös läpäissyt vaiheen, jolloin tuo yhteiskuntajärjestelmä oli säilynyt vielä koskemattomana. Nykyään taas sekä Länsi-Euroopassa että Yhdysvalloissa se kamppailee niin tiedettä kuin kansanjoukkojakin ja itse synnyttämäänsä tuotantovoimia vastaan. Lyhyesti sanoen yhteisöä vastassa on kriisin tilassa oleva kapitalismi, ja tuo kriisi päättyy vain kapitalismin hävittämiseen, nyky-yhteiskuntien paluuseen »arkaistiseen» yhteisömuotoon eli, kuten sanoo eräs amerikkalainen kirjailija*, jota ei vähääkään voida epäillä vallankumouksellisista pyrkimyksistä ja jonka tutkimuksia tukee Washingtonin hallitus, »uusi järjestelmä», jota kohti nyky-yhteiskunta kulkee, »tulee olemaan arkaistisen tyyppisen yhteiskunnan palauttamista (a revival) täydellisemmässä muodossa (in

* — L. Morgan. *Toim.*

a superior form)». ¹¹¹ »Arkaistinen»-sanaa ei siis ole syytä pelätä kovinkaan.

Silloin pitäisi kuitenkin tuntea ainakin nuo toisiaan seuraavat muutokset. Me taas emme tiedä niistä mitään.

Alkukantaisten yhteisöjen hajoamisen historia odottaa vielä kirjoittajaansa (olisi väärin rinnastaa yhteisöt toisiinsa; näissä historiallisissa muodostumisissa, samoin kuin geologisissakin, on useita primäärisiä, sekundäärisiä, tertiäärisiä jne. tyyppejä). Tähän mennessä olemme tavanneet vain niukkoja hahmotelmia. Asian tutkimisessa on joka tapauksessa edetty riittävän pitkälle voidaksemme väittää: 1. että alkukantaisten yhteisöjen elinkykyisyys oli mittaamattomasti suurempi kuin seemiläisten, kreikkalaisten, roomalaisten ym. yhteiskuntien ja semmitenkin nykyisten kapitalististen yhteiskuntien elinkykyisyys; 2. että niiden hajoamisen syyt johtuivat taloudellisista seikoista, jotka estivät niitä läpäisemästä tiettyä kehitystasetta, ja historiallisesta ympäristöstä, joka ei suinkaan ollut samanlainen kuin nykyaikaisen venäläisen yhteisön historiallinen ympäristö.

Porvarillisten kirjoittajien tekemiä alkukantaisten yhteisön historioita luettaessa on oltava varuillaan. He eivät karta vääristelyäkään. Niinpä sir Henry Maine, joka oli Englannin hallituksen innokkaana työntekijänä hajottamassa väkivaltaisesti intialaisia yhteisöjä, väittää meille tekopyhästi, että taloudellisten lakien alkuvoimainen vaikutus teki tyhjäksi kaikki hallituksen jalot ponnistukset noiden yhteisöjen tukemiseksi! ¹¹²

Tuo yhteisö tuhoutui tavalla tai toisella herkeämättömien ulkoisten ja sisäisten sotien raivotessa; se sai nähtävästi väkivaltaisen kuoleman. Kun germaaniheimot valloittivat Italian, Espanjan, Gallian jne., arkaistista yhteisöä ei enää ollut olemassa. Kaksi tosiseikkaa todistavat kuitenkin sen *luontaista elinkykyisyyttä*. On erinäisiä yhteisöjä, jotka ovat käyneet läpi kaikki keskiaikaiset vaiheet ja säilyneet meidän päiviimme saakka esimerkiksi synnyinseudullani, Trierin tienoilla. Tärkeintä on kuitenkin, että se on jättänyt niin selvinä tunnusomaiset piirteensä sen tilalle tulleeeseen yhteisöön — yhteisöön, jossa kyntömaasta on tullut yksityisomaisuutta, mutta metsät, niityt, autiomaat ym. ovat vielä yhteisöomaisuutta — että tutkituaan tätä toisen asteen yhteisömuodostumaa Maurer on saanut selville sen arkaistisen alkumuodon rakenteen. Viimeksi mainitulta perimiensä luonteenomaisten piirteiden ansiosta uusi yhteisö, jonka germaanit perustivat kaikissa alistamissaan maissa, oli kautta koko keskiajan ainoana vapauden ja kansan elämän ahjona.

Vaikka Tacituksen aikakauden jälkeen emme tiedäkään mitään enempää *yhteisön* elämästä kuin sen häviämistävasta tai -ajastakaan, niin tiedämme ainakin Julius Caesarin kertomuksen perusteella tuon prosessin lähtökohdan. Caesarin aikoihin germaanit suorittivat jo vuositaitin maan uudelleenjaon *sukujen* ja *veriheimolaisyhdistymien* [tribus des confédérations], mutta ei vielä yhteisön yksityisten jäsenten kesken. Saksassa *kyläyhteisö* syntyi näin ollen tyypiltään ar-

kaistisemman yhteisön uumenissa. Se oli täällä spontaanisen kehityksen tuote eikä lainkaan Aasiasta valmiina kulkeutunut muoto. Se esiintyy myös siellä — Itä-Intiassa — ja aina arkaistisen muodostuman *viimeisenä vaiheena* eli viimeisenä aikakautena.

Voidakseni päätellä kyläyhteisön mahdollisista kohtaloista puhtaasti teorian kannalta, ts. olettaen normaalien elinolojen säilyvän jatkuvasti, minun on nyt pantava merkille muutamats tunnusomaiset piirteet, joiden perusteella »maanviljelysyhteisö» eroaa vanhemmista tyypeistä.

Kaikkien varhaisempien alkukantaisten yhteisöjen perustana oli ennen muuta niiden jäsenten verisukulaisuus; katkaistuaan tämän kiinteän mutta suppean yhteyden maanviljelysyhteisö pystyi entistä paremmin laajenemaan ja kestämaan vieraat kosketukset.

Sittemmin yhteisön puitteissa talo ja sen lisäke, pihamaa, olivat jo maanviljelijän yksityisomaisuutta, kun taas kauan ennen maanviljelyksen ilmaantumista yhteinen koti oli yksi entisten yhteisömuotojen aineellisista perustoista.

Vaikka kyntömaa vihdoin jäikin yhteisön omaisuudeksi, se jaettiin aika ajoin maanviljelysyhteisön jäsenten kesken, joten jokainen maanviljelijä muokkasi omin voimin hänelle määrättyt pellot ja omisti henkilökohtaisesti muokkaustyönsä tulokset, kun taas aikaisemmissa yhteisöissä tuotantoa hoidettiin yhteisvoimin ja ainoastaan tuotteet jaettiin. Tämä osuustoiminnallisen eli kollektiivisen tuotannon alkukantainen tyyppi oli tietenkin erillisen yksilön heikkouden eikä tuotantovälineiden yhteiskunnallistamisen seurausta.

On helppo ymmärtää, että »maanviljelysyhteisön» kaksinaisuus saattaa olla sille suurena elinvoimaisuuden lähteenä, sillä toisaalta yhteisömuoto ja sen aiheuttamat yhteiskunnalliset suhteet lujittavat sen perustuksia, kun taas yksityistalo, kyntömaan muokkaus palstatiloittain ja sen tuotteiden yksityisomistus tekevät mahdolliseksi yksilön sellaisen kehityksen, joka ei ollut mahdollista varhaisempien yhteisöjen oloissa.

Yhtä ilmeistä on kuitenkin, että se sama kaksinaisuus saattaa ajan mittaan muuttua hajoamisen alkulähteeksi. Kun jätetään syrjään kaikki vihamielisen ympäristön vaikutukset, niin yksin jo irtaimiston vähittäinen kasaantuminen, joka alkaa karjan karttumisesta (pitäen mahdollisena rikkauten kasaantumista jopa maajorjina), irtaimiston yhä huomattavampi osuus itse maanviljelyksessä ja monet muut seikat, joita ei voida irrottaa tuosta kasaantumisesta, mutta joiden esittely johdattaisi minut liian kauaksi syrjään — kaikki tämä vaikuttaa taloudellista ja yhteiskunnallista tasa-arvoisuutta rappeuttavana aineksena ja saa yhteisön uumenissa aikaan etujen yhteentörmäyksen, mikä aluksi johtaa kyntömaan muuttumiseen yksityisomistukseksi ja päättyy siihen, että yksityisomistuksen *yhteisöllisiksi lisäkkeiksi* muuttuneet metsät, laitumet, autiomaat ym. joutuvat yksityiseen omistukseen. Juuri siksi »maanviljelysyhteisö» on kaikilla arkaistisen yhteiskuntamuodostuman *uusin tyyppi*, ja siksi

myös muinaisen ja nykyisen Länsi-Euroopan historiallisessa liikkeessä maanviljelysyhteisön aikakausi on yhteisömuutoksesta yksityisömuutokseen, alkuperäisestä muodostumasta toisasteiseen muodostumaan siirtymisen kautta. Merkitseekö tämä kuitenkin, että »maanviljelysyhteisön» olisi millaisissa olosuhteissa hyvänsä kehityttävä tätä tietä? Ei lainkaan. Sen konstitutiivinen muoto sallii seuraavan vaihtoehdon: joko sen yksityisömuutoksesta yhteisömuutokseen siirtymisestä tai tämä jälkimmäinen saa ylioitteen edellisestä. Kaikki riippuu historiallisesta ympäristöstä, jossa yhteisö on... niin yksi kuin toinenkin lopputulos on mahdollinen *a priori**, mutta kummallekin niistä on nähtävästi tarpeen aivan erilainen historiallinen ympäristö.

3. Venäjä on ainoa Euroopan maa, jossa »maanviljelysyhteisö» on säilynyt kansallisessa mitassa meidän päiviimme asti. Se ei ole vierasmaalaisen valloittajan saalis niin kuin Itä-Intia. Eikä se liioin elä muusta maailmasta eristettynä. Toisaalta maan yhteisömuutoksesta yhteisömuutokseen muuttaa välittömästi ja vähitellen palstatilojen ja yksityisen viljelyn kollektiiviseksi maanviljelyksi, jota venäläiset talonpojat toteuttavat jo jakamattomien niittyjen suhteen. Fyysisen pinnanmuodostuksensa puolesta Venäjän maaperä on suotuisaa koneiden käytölle laajassa mitassa. Talonpojan tottumus *arttelisuhteisiin* helpottaa hänen siirtymistään palstatilan hoidosta osuustoiminnalliseen taloudenhoitoon, ja vihdoin Venäjän yhteiskunta, joka on niin kauan elänyt talonpojan kustannuksella, on velvollinen myöntämään hänelle tarvittavia ennakkomaksuja tuota siirtymistä varten. Toisaalta maailmanmarkkinoilla vallitsevan länsimaisen tuotannon *samanaikainen olemassaolo* antaa Venäjälle mahdollisuuden tuoda yhteisöön kaikki kapitalistisen järjestelmän myönteiset saavutukset kulkematta tuon järjestelmän Caudiumin solien kautta¹¹³.

Mikäli »yhteiskunnan uusien tukipylväiden» edustajat ryhtyisivät kiistämään nykyisen kyläyhteisön mainitun kehityksen *teoreettista* mahdollisuutta, heiltä sopisi kysyä, täytyisikö Venäjän läpäistä Lännen tavoin konetuoannon kehityksen pitkä itämisaika päästäkseen käsiksi koneisiin, höyrylaivoihin, rautateihin yms. Heiltä sopisi niin ikään kysyä, miten heidän onnistui kerralla ottaa käyttöön koko vaihtomekanismi (pankit, luottoyhtiöt ym.), joiden kehittäminen vaati Länessä kokonaisia vuosisatoja.

Venäjän »maanviljelysyhteisöllä» on yksi luonteenomainen piirre, joka on sen heikkouden lähde ja on joka suhteessa epäsuotuisa sille. Se on sen eristyisyys, se että kukin yhteisö elää erillään muiden yhteisöjen elämästä, se on tuo *paikallistunut pienoismaailma*, joka ei esiinny kaikkialla tyypinsä immanenttina ominaispiirteinä, mutta joka on kaikkialla, missä se esiintyy, kohottanut yhteisöjen ylle enemmän tai vähemmän keskitetyn despotian. Venäjän pohjoisten tasaval-

* — kokemuksesta riippumatta. *Toim.*

tojen yhdistyminen osoittaa, että tuota eristyneisyyttä, jonka alun perin oli aiheuttanut nähtävästi alueen laajuus, olivat huomattavassa määrin vakiinnuttaneet Venäjän mongolivalloitusten ajoilta kokemat valtiolliset kohtalot. Nykyään tämä puutteellisuus on hyvin helposti poistettavissa. Olisi vain yksinkertaisesti korvattava volosti*, hallituslaitos¹⁴, talonpoikaisyhteisöjen valitsemien edustajien kokouksella, joka olisi niiden etuja puoltava talous- ja hallintoelin.

Historialliselta näkökannalta »maanviljelysyhteisön» säilyttäminen ja edelleen kehittämisen mielessä on erittäin suotuista paitsi se, että »maanviljelysyhteisö» on länsimaisen kapitalistisen tuotannon aikalainen ja voi siis omaksua sen saavutukset turvautumatta sen modus operandiin**, myös se, että tuo yhteisö on ohittanut ajan, jolloin kapitalistinen järjestelmä oli säilynyt vielä koskemattomana. Nykyään taas sekä Länsi-Euroopassa että Yhdysvalloissa se kamppailee niin kansanjoukkoja kuin tiedettäkin ja itse synnyttämäänsä tuotantovoimia vastaan. Lyhyesti sanoen se kokee kriisiä, joka päättyy kapitalismin hävittämiseen ja nykyaikaisten yhteiskuntien palauttamiseen korkeimman muotoiseen »arkaistiseen» kollektiiviseen omistukseen ja kollektiiviseen tuotantoon.

Yhteisön kehitys olisi tietenkin vähitellen tapahtuvaa, ja ensi askeleena siihen suuntaan olisi normaalien edellytysten luominen sille sen *nykyisellä perustalla*.

Sillä on kuitenkin vastassaan maanomistus, joka käsittää miltei puolet maista, ja sitä paitsi parhaat maat, valtion maita lukuun ottamatta. Juuri siksi »kyläyhteisön» säilyttäminen sen tulevan kehityksen tietä vastaa venäläisen yhteiskunnan yleistä liikettä, sillä yhteiskunnan uudestisyntyminen on lunastettavissa vain tällä hinnalla. Puhtaasti taloudelliseltakin näkökannalta Venäjä voi löytää ulospääsyn umpikujasta, johon sen maanviljelys on joutunut, ainoastaan kyläyhteisöään kehittämällä. Yritykset päästä umpikujasta englantilaisittain kapitalistisen vuokran avulla olisivat turhia, sillä tämä järjestelmä on Venäjän maatalousolojen vastainen.

Kun jätetään syrjään kaikki Venäjän »kyläyhteisöä» nykyään raskaita onnettomuudet ja otetaan huomioon vain sen rakenne ja historiallinen ympäristö, niin ensi silmäykseltä on tunnustettava ilmeiseksi, että yksi sen tärkeimmistä ominaispiirteistä, maan yhteisomistus, muodostaa kollektiivisen tuotannon ja omistuksen luonnollisen perustan. Sitä paitsi venäläisen talonpojan tottumus *arttelisuhteisiin* helpottaisi hänen siirtymistään palstatilan hoidosta kollektiiviseen taloudenpitoon, jota hän tiettyssä määrin jo harjoittaa jakamattomilla niityillä, maankuivaustöissä ja muissa yhteisyhteyksissä.

Sitä varten, että kollektiivinen työ voisi korvata palstatilallisen työn, yksityisomaisuuden lähteen, pitää olla kaksi edellytystä: tuon

* Marx on kirjoittanut tämän sanan venäjäksi. *Toim.*

** — toimintatapaan. *Toim.*

uudistuksen taloudellinen tarve ja aineelliset edellytykset sen toteuttamiselle.

Mitä tulee taloudelliseen tarpeeseen, niin se tuntuu itse »kyläyhteisössä» heti kun tämä pääsee normaaleihin oloihin, ts. heti kun yhteisö vapautetaan sitä rasittavasta taakasta ja se saa normaalin määrän maata muokatakseen. Ne ajat ovat olleet ja menneet, jolloin Venäjän maanviljelyä kaipasi vain maata ja palstatilojen viljelijää, jolla oli aseenaan enemmän tai vähemmän alkukantaisia työkaluja. Nuo ajat ovat menneet sitäkin nopeammin, kun maanviljelijän riisto laihduttaa hänen peltoaan ja tekee sen hedelmättömäksi. Nyt hänelle on tarpeen laajassa mitassa järjestetty osuustoiminnallinen työ. Olisiko sitä paitsi talonpoika, jolta puuttuu välttämättömiä esineitä kahden tai kolmen desjatiinansa muokkaukseen, paremmassa asemassa, kun hänen desjatiinojensa määrä kymmenkertaistuisi?

Mutta mistä saataisiin kalusto, lannoitteita, maanviljelysopillisia menetelmiä ym. yhteistyössä välttämättömiä välineitä? Tässä nimenomaan tulee esiin venäläisen »kyläyhteisön» huomattava paremmuus samantyyppisiin arkaistisiin yhteisöihin verraten. Se yksin on säilynyt Euroopassa laajassa, kansallisessa mitassa. Tämän ansiosta se on historiallisessa ympäristössä, jossa sen kanssa samanaikaisesti olemassa oleva kapitalistinen tuotanto myöntää sille kaikki kollektiivisen työn edellytykset. Sillä on mahdollisuus käyttää hyväkseen kaikkia kapitalistisen järjestelmän myönteisiä saavutuksia kulkematta tuon järjestelmän Caudiumin solien kautta. Fyysisen pinnanmuodostuksensa puolesta Venäjän maat ovat suotuisia laajassa mitassa järjestetyn osuustoiminnallisen ja koneistetun maatalouden harjoittamiselle. Mitä tulee alkuperäisiin järjestämiskustannuksiin, niin henkisiin kuin aineellisiin, niin venäläinen yhteiskunta on velvollinen myöntämään ne »kyläyhteisölle», jonka kustannuksella se on elänyt niin kauan ja josta sen on vielä etsittävä »uudestisyntymisensä lähde».

Parhaana todistuksena siitä, että »kyläyhteisön» tällainen kehitys on yhdenmukainen aikamme historianprosessin kanssa, on Euroopan ja Amerikan maissa pisimmälle kehittynyt kapitalistisen tuotannon kohtalonomainen kriisi, joka päättyy kapitalismin hävittämiseen ja nyky-yhteiskunnan paluuseen arkaistisimman tyyppin korkeimpaan muotoon, kollektiiviseen tuotantoon ja kollektiiviseen omistukseen.

4. Jotta voitaisiin kehittyä, on ennen kaikkea elettävä, mutta onhan yleisesti tunnettua, että »kyläyhteisön» elämä on nykyään vaarassa.

Maanviljelijöiden pakkoluovuttamiseksi ei ole välttämätöntä häätää heitä maalta, niin kuin tehtiin Englannissa ja muissa maissa; ei myöskään ole välttämätöntä hävittää yhteisomistusta asetuksella. Koettakaapa anastaa talonpojilta ylimääräisesti heidän maataloustyönsä tuotteita, niin santarmistostanne ja armeijastanne huolimatta ette onnistu kahlitsemaan heitä peltoihinsa! Rooman valtakunnan loppuaikoina maaseutukaupunkien decuriot, jotka eivät olleet talon-

poikia vaan maanomistajia, jättivät talonsa ja maansa ja jopa myivät itsensä orjiksi ainoastaan päästäkseen omaisuudesta, joka oli muuttunut vain armottoman ja säälimättömän kiristyksen viralliseksi tekosyyksi.

Niin sanotusta talonpoikien vapauttamisesta alkaen valtio on saattanut venäläisen yhteisön epänormaaleihin taloudellisiin oloihin, ja siitä alkaen se on hallussaan olevien yhteiskunnallisten voimien avulla sortanut sitä herkeämättä. Valtion fiskaalisten kiristysten heikentämänä ja avuttomana se on joutunut kauppiaan, tilanherran ja koronkiskurin riiston kohteeksi. Tämä ulkoinen sorto on kärjistänyt yhteisön sisällä käynnissä ollutta etutaistelua ja jouduttanut sen rappeuttavien ainesten kehitystä. Tässäkään ei ole vielä kaikki. Talonpoikien kustannuksella valtio on vaalinut niitä länsimaisen kapitalistisen järjestelmän aloja, jotka eivät ollenkaan kehitä maatalouden tuotantomahdollisuuksia, mutta myötävaikuttavat erikoisesti siihen, että tuottamattomat välittäjät saisivat helpommin ja nopeammin anastetuksi maatalouden tuotteita. Valtio on näin ollen myötävaikuttanut sellaisen uuden kapitalistisen loiseläjän rikastumiseen, joka on imenyt »kyläyhteisöstä» sen muutenkin vähäistä verta.

...Lyhyesti sanoen valtio on myötävaikuttanut sellaisten teknisten ja taloudellisten keinojen nopeaan kehitykseen, jotka parhaiten helpottavat ja jouduttavat maanviljelijän eli Venäjän mahtavimman tuotantovoiman riistoa ja rikastuttavat »yhteiskunnan uusia tukipylväitä».

5. Ellei mahtava vastavaikutus murskaa tätä turmiollisten vaikutusten yhteenpunoitumista, johtaa se luonnollisesti kyläyhteisön tuhoon.

Nousee kysymys: miksi kaikki nuo edut (hallituksen holhouksessa olevat suurteollisuusyritykset mukaan lukien), joille kyläyhteisön nykyinen asema on niin suotuista, miksi ne koettaisivat tappaa kanan, joka munii niille kulta munia? Juuri siksi, kun ne tajuavat, että »tuo nykyinen asema» ei voi jatkua, että nykyinen riistotapa ei siis enää kelpaa. Maanviljelijän kurja asema on jo laihduttanut maan, joka muuttuu hedelmättömäksi. Hyvät satovuodet vuorottelevat nälkävuosien kanssa. Keskimääräiset numerotiedot viimeisten kymmenen vuoden ajalta osoittavat maataloustuotannon lamaanusta ja vieläpä sen laskua. Venäjä on vihdoin ensi kerran joutunut tuomaan viljaa ulkomailta, sen sijaan että olisi vienyt sitä. Ei siis saa aikailla. Tästä on tehtävä loppu. On luotava keskivarakas maalaisluokka tietyn varallisuuden omaavasta talonpoikien vähemmistöstä, ja talonpoikien enemmistö on yksinkertaisesti muutettava proletaareiksi. Tässä tarkoituksessa »yhteiskunnan uusien tukipylväiden» edustajat esittävätkin yhteisölle tuotetut haavat sen raihauden luonnollisiksi oireiksi.

Jos »kyläyhteisön» nykyinen asema vastaa niin monenlaisia etuja ja varsinkin Aleksanteri II:n suojelemaan vallan alla kasvaneiden »yhteiskunnan uusien tukipylväiden» etuja, niin miksi ne tavoittelevat tie-

toisesti sen kuolemaa? Miksi niiden edustajat esittävät kyläyhteisölle tuotetut haavat sen luonnollisen raihnauden kumoamattomiksi todisteiksi? Miksi ne haluavat tappaa kultamunia munivan kanan?

Yksinkertaisesti siksi, että niiden taloudellisten tosiseikkojen ansiosta, joiden erittely johdattaisi minut liian pitkälle, ei ole enää salaisuus, että *yhteisön nykyinen asema ei voi jatkua pitemmälle*, että yksinkertaisesti asioiden kehityksen vuoksi kansanjoukkojen nykyinen riistotapa on jo kelvoton. Tarvitaan siis jotakin uutta, ja tuo mitä erilaisimmissa muodoissa tarjottu uusi pelkistyy aina seuraavaksi: yhteisömistys on hävitettävä, tietyn varallisuuden omaavalle talonpoikien vähemmistölle on annettava mahdollisuus muovautua maaseudun keskiluokaksi ja valtaenemmistö on yksinkertaisesti muutettava proletaareiksi.

Toisaalta »kyläyhteisö» on saatettu miltei tuhon partaalle; toisaalta sitä väijyy mahtava salaliitto antaakseen sille viimeisen iskun. Venäläisen yhteisön pelastamiseksi on tarpeen Venäjän vallankumous. Muuten ne, joilla on hallussaan poliittisia ja yhteiskunnallisia voimia, tekevät kaikkensa valmistakseen joukkoja tuohon katastrofiin.

Samaan aikaan kun yhteisöä näännytetään ja kidutetaan, kun sen maata tehdään hedelmättömäksi ja laihdutetaan, »yhteiskunnan uusien tukipylyväiden» kirjailijalakeijat osoittavat pilkaten yhteisön haavoihin esittäen ne sen luonnollisen ja kiistattoman raihnauden oireiksi ja väittävät, että yhteisö kuolee luonnollisen kuoleman ja että sen kuolinkamppailun lyhentäminen olisi hyveellinen teko. Tässä ei siis ole kysymys enää ratkaistavasta ongelmasta, vaan viholisesta, joka on kukistettava. Venäläisen yhteisön pelastamiseksi on tarpeen Venäjän vallankumous. Muuten Venäjän hallitus ja »yhteiskunnan uudet tukipylyvät» tekevät kaikkensa valmistakseen joukkoja tuohon katastrofiin. Jos vallankumous tapahtuu oikeaan aikaan, jos se keskittää kaikki voimansa turvatakseen kyläyhteisön vapaan kehityksen, kyläyhteisöstä tulee kohta aines, joka uudelleensynnyttää venäläisen yhteiskunnan ja osoittaa sen paremmuuden niihin maihin verraten, jotka ovat vielä kapitalistisen järjestelmän ikeessä.

Kirjoittanut K. Marx helmi- ja maaliskuun vaihteessa 1881

Kirjoitettu ranskaksi

Ensi kerran julkaistu kokoelmassa «Архив К. Маркса и Ф. Энгельса», кн. I, 1924 г.